

Jesús Massip
escriptor

nova edició

Els col·loquis de Despuig

En complir-se un segle de la primera edició dels *Col·loquis de la insigne ciutat de Tortosa* de Cristòfol Despuig, la del Pare Fidel Fita (1877), la Universitat de Barcelona no disposava d'un text imprès satisfactori per a les necessitats de l'alumnat. Encara l'any 1906, i com a fulletó de *La Veu de la Comarca*, Joan Abril havia fet una reedició dels *Col·loquis* publicats pel P. Fita, amb les errades pròpies d'una publicació periòdica i la difícil supervivència dels fulls d'un periòdic, per això l'any 1975 vam facsimilar l'edició de Fita davant la urgència d'un text fiable i de fàcil adquisició. Lluís Mestre va assumir-ne l'edició facsimilar i encarregà a Lluís Llop una portada i vuit gravats que enriquien l'edició. Jo mateix la vaig prologar; l'edició, esgotada ràpidament, va arribar a circular fotocopiada i així va contribuir a retornar el gust per l'excel·lent escriptor Cristòfol Despuig. Després, qui podia fer-ho me'n va encarregar una nova edició i em facilità fotocòpia de Ms B20 de

l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona (AHCB).

És per això que en sortir l'edició d'Eulàlia Duran (1981), jo ja coneixia i havia confrontat planes i folis línia per línia dels textos de l'edició del P. Fita i del Ms B20 de l'AHCB, cosa que em permetia assegurar que no eren el mateix original, si bé tots dos eren del segle XVIII: el de Fidel Fita, com ell manifesta, és el manuscrit dels Salvador de Tortosa, de localització desconeguda. La comparació dels dos textos em permetia també trobar fàcilment diferències o errors de transcripció.

Acaba de sortir una nova edició dels *Col·loquis* de Despuig, i ara els últims editors descobreixen pel senzill mètode de silenciar les fonts el que ja fa temps havíem dit. I tot això després d'haver-se oposat aferrissadament a les meves interpretacions. Diferències que havien donat lloc a unes *Lletres de batalla* publicades a *Serra d'Or* (desembre de 1981, abril i juny de 1982); allí qui això escriu afirmava que, si Despuig

havia de prendre un nom per al seu personatge als *Col·loquis*, no seria mai el de Lucio (que era el de Marineo Sículo, justament l'historiador que Despuig qualifica de mentider i maliciós) i en tot cas seria el de Libio del manuscrit que utilitzà Fita o, millor, el de Livio historiador romà admirat per Despuig que admet dos lectures si no figuren els punts sobre les iis: *lucio/liuio*. Això és el que ara accepten els autors de la nova edició dels *Col·loquis* contradint-se del que havien defensat a peu i a cavall en diverses ocasions i menystenint el que altres havíem dit abans.

A la revista *Nous Col·loquis* número II (1998), Josep Solervicens publicava *C. Despuig, ni historiador ni arxiver* (pàg. 35-39) negant a Despuig tal condició, mantenint el nom de Lucio per al personatge dels *Col·loquis*, i dient que "conservador" i "arxiver" no són la mateixa cosa. Al número III de la mateixa revista de l'any 1999 publicava la meua rèplica *C. Despuig, historiador i arxiver* (pàg. 81-87) citant

l'article de GEC d'E. Duran: "És el primer historiador català que addueix com a testimoni el resultat de les excavacions", i el nostre publicat l'any 1987 *Els juraments dels arxivers de Tortosa*, que tenen per missió conservar i tenir els documents, i "dos cops per setmana han d'estar presents a la Casa de la Ciutat, almenys durant una hora per ocupar-se d'ordenar l'arxiu... no permetran que surti cap document original... guardaran amb tota cura les claus de l'armari... finalment juren fidelitat en la custòdia de l'arxiu".

No calia tant de temps ni escriure tantes pàgines per acabar acceptant el que jo deia fa trenta anys. I això sense citar-ho ni a la bibliografia i havent-ho contradit en moltes ocasions. És un dels mals usos que s'estan introduint a la universitat i que crec que hem de denunciar, perquè nosaltres apreníem una altra manera de fer i d'investigar sense atribuir-nos mèrits aliens ni silenciant per torna qui ens ha precedit.